

CO₂ voortgangsrapportage GMB (eerste helft 2023)

Colofon

Documentnaam

CO₂ voortgangsrapportage GMB (eerste helft 2023)

Projectnummer: n.v.t.

Versie: 1.0
Datum: 20-10-2023
Auteurs: J. Schieven

Opdrachtgever

Naam: GMB Beheer BV
Adres: Postbus 2, 4043 ZG Opheusden

Opdrachtnemer

Naam: GMB Beheer BV
Contactpersoon: J. Schieven
Adres: Postbus 2, 4043 ZG Opheusden
Telefoon: 088 - 885 40 00

	Voor akkoord, opsteller	Collegiale toets namens GMB	Voor vrijgave namens GMB
Naam	J. Schieven	T. Stöcker	G.J. van de Pol
Functie	Sr. procesmanager/ KAM coördinator	Manager duurzaamheid, innovatie en techniek	Algemeen directeur
Handtekening			

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	2
1.1	Achtergrond	2
1.2	Vertaling binnen GMB.....	2
1.3	Leeswijzer.....	3
2	CO ₂ overzicht	4
3	Energiebeoordeling.....	7
3.1	Verbruikers met significante invloed op energieverbruik.....	7
3.2	Maatregelen en kansen voor CO ₂ -reductie	7
4	Reductiedoelstellingen en voortgang	9
4.1	Hoofddoelstelling voor 2025.....	9
4.2	Reductiedoelstellingen 2023.....	9
4.3	Overige doelstellingen	11
5	Initiatieven en participaties.....	12
6	Directiebeoordeling	13
	Bijlage I: SKAO – maatregelenlijst (uitgebreid)	A

1 Inleiding

1.1 Achtergrond

Circulaire economie

De Nederlandse economie moet in 2050 honderd procent circulair zijn, stelt de rijksoverheid. Een circulaire economie is een levend systeem waarin waardeontwikkeling plaatsvindt op basis van gebruik in plaats van verbruik. Dat betekent dat herbruikbaarheid van producten en grondstoffen ontstaat en dat waarde-vernietiging voorkomen wordt. Essentiële elementen hierbij zijn het gebruik van zuivere en niet-toxische materialen, ontwerp voor demontage en het volledig gebruiken van duurzame energie. GMB omarmt deze doelstelling en heeft zichzelf het doel gesteld om in 2030 volledig circulair te ondernemen. Meer details zijn te vinden op de website van GMB: <https://www.gmb.eu/mvo-en-veiligheid/circulariteit-2030>.

CO₂-prestatieladder

Binnen het circulair ondernemen past het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen zoals CO₂. GMB geeft daar invulling aan en is daartoe gecertificeerd op het hoogste niveau (trede 5) van de CO₂-prestatieladder. Bij de CO₂-prestatieladder gaat het om:

- energiebesparing;
- CO₂-reductie in de keten;
- gebruik van duurzame energie.

De CO₂-prestatieladder werkt niet met regelgeving voor productiemethoden of productvoorschriften, maar schept ruimte voor creativiteit en vernieuwing van bedrijfsvoering en product. Het is een CO₂-managementsysteem: het vereist continue verbetering van inzicht, verdere CO₂-reductiemaatregelen, communicatie (transparantie) en samenwerking (participatie) in zowel de bedrijfsvoering, als in het uitvoeren van projecten, maar ook in de keten.

1.2 Vertaling binnen GMB

MZS

Ondanks dat CO₂ onderdeel uitmaakt van het circulaire beleid, blijft vertaling volgens de normering van de CO₂-prestatieladder nodig. Dit onderwerp kent zijn eigen plek binnen het ManagementZorgSysteem (MZS) van GMB en geldt voor elke werkmaatschappij/cluster. Het proces wordt jaarlijks extern geauditeerd door een erkende certificerende instelling en intern geauditeerd door de afdeling KAM en overige betrokkenen. CO₂ is verwoord in de GMB Beleidsverklaring en het Energiemanagement Actieplan, welke zijn opgenomen in het proces "CO₂-prestatieladder" in MZS.

Categorie bedrijf

GMB behoort tot de categorie middelgrote organisatie. Zie hiervoor onderstaande tabel welke is overgenomen uit het "Handboek CO₂-prestatieladder 3.1" van 22 juni 2020, opgesteld door Stichting Klimaatvriendelijk Aanbesteden & Ondernemen (verder te noemen: Handboek).

	Diensten ⁷	Werken/leveringen
Kleine organisatie (K)	Totale CO ₂ -uitstoot bedraagt maximaal (≤) 500 ton per jaar.	Totale CO ₂ -uitstoot van de kantoren en bedrijfsruimten bedraagt maximaal (≤) 500 ton per jaar, en de totale CO ₂ -uitstoot van alle bouwplaatsen en productielocaties bedraagt maximaal (≤) 2.000 ton per jaar.
Middelgrote organisatie (M)	Totale CO ₂ -uitstoot bedraagt maximaal (≤) 2.500 ton per jaar.	Totale CO ₂ -uitstoot van de kantoren en bedrijfsruimten bedraagt maximaal (≤) 2.500 ton per jaar, en de totale CO ₂ -uitstoot van alle bouwplaatsen en productielocaties bedraagt maximaal (≤) 10.000 ton per jaar.
Grote organisatie (G)	Totale CO ₂ -uitstoot bedraagt meer dan (>) 2.500 ton per jaar.	Overig

Bij het vaststellen van de omvang van de organisatie zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd ten aanzien van kantoren en bedrijfsruimten:

- elektriciteitsverbruik en gasverbruik van kantoorlocaties;
- brandstofverbruik van medewerkers GMB Beheer en overig omdat deze mensen primair verbonden zijn met het hoofdkantoor en geen rechtstreekse relatie hebben met projecten.

Jaarlijkse rapportages

GMB rapporteert periodiek de CO₂-reductie en publiceert dit op www.gmb.eu. Dit geschiedt periodiek, zoals ook het voor u liggende document. De voortgangsrapportage beschouwt de eerste helft van een kalenderjaar en verschijnt telkens in oktober van dat jaar. Na afloop van een kalenderjaar wordt een jaarrapportage opgesteld waarvan de uitgifte in mei plaatsvindt. Op hoofdlijnen vertellen deze rapportages de voortgang op het gebied van:

- reductie doelstellingen
- ketenanalyses
- keten- en sector initiatieven
- participaties.

Tevens bevat de rapportage de energiebeoordeling.

Betrokkenen

Voor het opstellen van de jaarlijkse rapportages werken binnen GMB diverse betrokkenen mee.

- Directie
De directie is eindverantwoordelijk voor het beleid circulair 2030 en dus ook voor de CO₂ prestatieladder. Prestatiegegevens van de werkmaatschappijen op energiegebied zijn onderdeel van de reguliere management rapportages.
- Administratie.
De afdeling Administratie zet de CO₂ overzichten van verbruik gereed.
- KAM coördinator.
De afdeling KAM stelt de CO₂ rapportages op.
- Manager Duurzaamheid
De manager duurzaamheid, innovatie en techniek borgt ontwikkeling en implementatie van duurzaamheidsbeleid en is tevens lid van het KAM overleg.

Communicatie

Alle communicatie over CO₂ staat beschreven in het communicatieplan dat onderdeel uitmaakt van het Energiemanagement Actieplan.

1.3 Leeswijzer

Het voorliggende document behandelt eerst het CO₂-overzicht, in het tweede hoofdstuk. Daarin geeft GMB de zogenaamde footprint weer. Vervolgens gaat hoofdstuk drie nader in op de energiebeoordeling. Dit bestaat uit de verbruikers met significante invloed op energieverbruik alsmede de maatregelen en kansen voor reductie. De reductiedoelstellingen komen aan bod in hoofdstuk vier, waarin op de drie scopes uit het Handboek ingezoomd wordt. Daarnaast komen ook overige doelstellingen aan bod en wordt verder ingegaan op behaalde- en niet behaalde doelstellingen. Een overzicht van initiatieven en participaties van GMB treft u aan in het vijfde hoofdstuk. Het rapport wordt afgesloten met de directiebeoordeling in hoofdstuk zes.

2 CO₂ overzicht

In het Energiemanagement Actieplan wordt de CO₂ footprint getoond van scope 1 en 2. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de CO₂ reductie vanaf basisjaar 2014 met een beknopte analyse. Daarna treft u het zogenaamde CO₂ dashboard aan. In het eerste halfjaar van 2023 (tot en met periode 6) bedroeg de omzet ongeveer 81 miljoen Euro, exclusief deelnemingen/combinaties. Voor het gehele jaar wordt een omzet van 180 geprognosticeerd en is de omzet over de eerste helft rekenkundig gecorrigeerd naar 90 miljoen. De verwachte uitstoot voor 2023 is fictief berekend (eerste helft vermenigvuldigd met 2)¹.

Scope emissies	2014 (basisjaar)	2020	2021	2022	2023 (1e helft)	2023 (prognose)
Omzet in mln (excl. deelnemingen)	125	165	167	160	90	180
Scope 1	8.783,2	7.436,8	6.445,0	6.957,9	3.415,0	6.830,0
Percentage t.o.v. basisjaar	100,0%	84,7%	73,4%	79,2%	38,9%	77,8%
% reductie 'absoluut' t.o.v. basisjaar	0,0%	15,3%	26,6%	20,8%	61,1%	22,2%
Gasverbruik	166,9	168,8	92,0	159,9	87,0	174,0
Brandstofverbr. goederenverv. alg. en machines	7.487,4	6.077,8	5.074,0	5.558,0	2.761,0	5.522,0
Brandstofverbruik zakelijk autovervoer	1.128,9	1.190,2	1.279,0	1.240,0	567,0	1.134,0
Scope 2	6.571,0	5.575,5	3.870,4	4.897,2	403,2	407,9
Percentage t.o.v. basisjaar	100,0%	84,9%	58,9%	74,5%	6,1%	6,2%
% reductie 'absoluut' t.o.v. basisjaar	0,0%	15,1%	41,1%	25,5%	93,9%	93,8%
Zakelijk vliegverkeer	0,0	0,0	0,0	11,0	1,5	3,0
Decl. brandstofverbruik privé auto's (zakelijk)	19,5	3,2	13,0	11,0	3,2	6,4
Elektriciteitsverbruik	6.551,4	5.572,3	3.857,4	4.875,2	398,5	398,5
Scope 3	168,5	189,1	190,2	181,0	89,4	178,8
Percentage t.o.v. basisjaar	100,0%	112,2%	112,9%	107,4%	53,0%	106,1%
% reductie 'absoluut' t.o.v. basisjaar	0,0%	-12,2%	-12,9%	-7,4%	47,0%	-6,1%
Decl. brandstofverbruik privé auto's (woon-werk)	168,5	189,1	190,2	181,0	89,4	178,8
Totaal (scope 1 en 2)	15.354,2	13.012,3	10.315,4	11.855,1	3.818,2	7.237,9
Percentage t.o.v. basisjaar	100,0%	84,7%	67,2%	77,2%	24,9%	47,1%
% reductie 'absoluut' t.o.v. basisjaar	0,0%	15,3%	32,8%	22,8%	75,1%	52,9%
Totaal (scope 1, 2 en 3)	15.522,7	13.201,4	10.505,6	12.036,1	3.907,6	7.416,7
Percentage t.o.v. basisjaar	100,0%	85,0%	67,7%	77,5%	25,2%	47,8%
% reductie 'absoluut' t.o.v. basisjaar	0,0%	15,0%	32,3%	22,5%	74,8%	52,2%
Ton CO ₂ per mln euro omzet (scope 1 en 2)	122,4	79,0	61,8	74,1	42,4	40,2
Percentage t.o.v. basisjaar	100,0%	64,5%	50,5%	60,5%	34,7%	32,8%
% reductie 'absoluut' t.o.v. basisjaar	0,0%	35,5%	49,5%	39,5%	65,3%	67,2%

Analyse

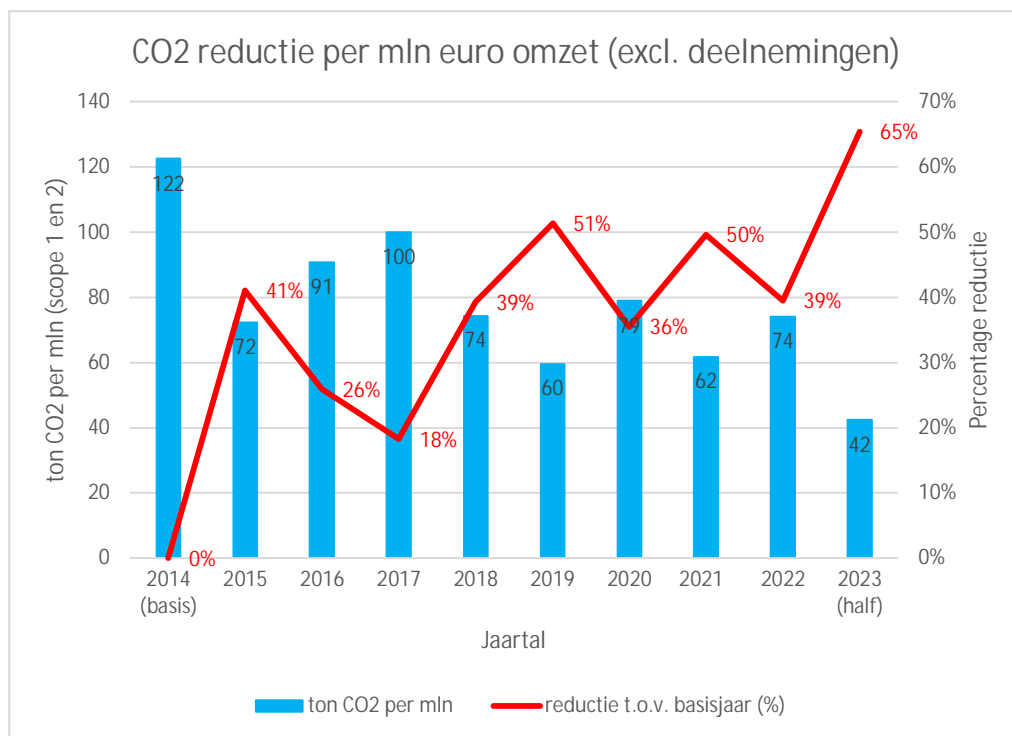
Uit bovenstaande tabel kan het volgende worden afgeleid.

- In absolute zin is de uitstoot in scope 1 de afgelopen jaren geleidelijk afgenomen tot een niveau net onder de 7.000 ton CO₂ in 2022. Dit lijkt zich in 2023 te stabiliseren, hoewel de prognose een lichte daling aangeeft ten opzicht van het vorige jaar.
- De laatste jaren schommelde de uitstoot in scope 2 globaal tussen de 3.800 en 5.600 ton. Door het wijzigingen van inkoopcontracten voor elektriciteit laat 2023 nu een sterke daling zien naar iets meer dan 400 ton eind 2023. Inkoop van groene stroom werd gedekt door in Europa opgewekte elektriciteit (GVO's EU wind) die voor de prestatieladder niet als volledig groen gerekend wordt. Met ingang van 2023 koopt GMB groene stroom welke gedekt wordt door in Nederland opgewekte elektriciteit (GVO's NL wind). Een beperkt deel van de ingekochte elektriciteit bij BioEnergie in Zutphen betreft grijze stroom.
- Omgelagen naar het tonnage CO₂ per miljoen Euro omzet, komen de gezamenlijke emissies voor scope 1 en 2 naar verwachting rond 65% lager uit dan het basisjaar 2014.
- Scope 3 omvat hoofdzakelijk declaraties van woon-werk verkeer met privé auto's. Ten opzichte van het voorgaande jaar komt de uitstoot in deze categorie scope 3 dit jaar mogelijk iets lager uit. Hiervoor is geen eenduidige oorzaak aan te geven.

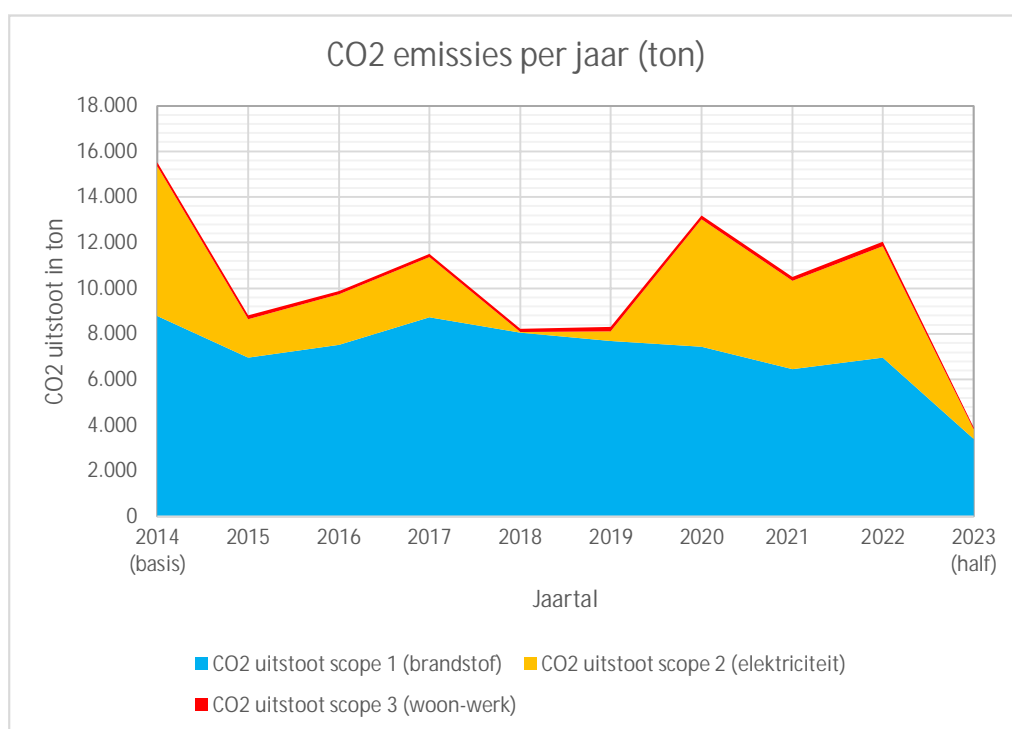
¹ Dit met uitzondering van de regel "elektriciteitsverbruik" omdat in het tweede halfjaar geen grijze stroom ingekocht wordt.

CO₂ Dashboard

Onderstaande figuur toont de reductie omgerekend naar emissie per miljoen Euro omzet ten opzichte van het basisjaar 2014. In dat jaar bedroeg de emissie 122,4 ton per miljoen Euro. In de staafdiagram is dat met een blauwe kleur weergegeven. De percentages aan reductie ten opzichte van het basisjaar zijn uitgezet met een rode lijn.

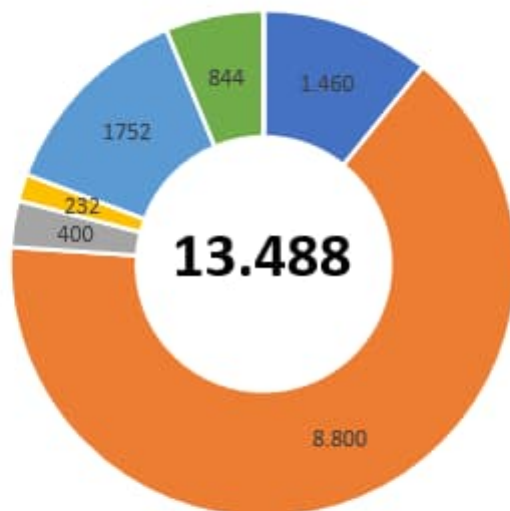

Onderstaande grafiek geeft de uitstoot per scope weer. In 2018 en 2019 bleek scope 1 vrijwel gelijk te zijn aan de totale uitstoot van de onderneming. In de afgelopen drie jaren was dat niet het geval, maar in 2023 lijkt die trend te worden doorbroken. Belangrijke kanttekening hierbij is dat de verbruikte elektriciteit (scope 2) nu weer voor een belangrijk deel aantoonbaar in Nederland opgewekte groene stroom betreft. Gedurende de gehele periode heeft scope 3 vrijwel geen impact gehad.

In 2018 is besloten meer focus te leggen op de CO₂ reductie van GMB binnen scope 3 (extern). Een deel van de projecten waarbij GMB dit realiseert, zijn inmiddels met ketenanalyses onderbouwd. Van het resterende zullen nog ketenanalyses opgesteld moeten worden. De grafiek toont de destijds geselecteerde projecten waarbij CO₂ reductie in kaart is gebracht of gaat worden. Na 2023 vindt een actualisatie van de beschouwing op scope 3 plaats.

CO₂-reductie Scope 3

- Biogas Venlo*
- Relining*
- BIR restwarmte*
- RWZI Utrecht*
- Zonnepanelen Zupthen*
- Dijkdeuvel*
- Zonnepanelen Tiel
- Biogranulaat Frankrijk*
- Beton Bewust
- De Zon B.V.
- Hergebruik freesmateriaal

Verklaring:

* CO₂ reducties (in tonnen) die in 2018 zijn berekend of waarvan de gegevens aanwezig zijn.

3 Energiebeoordeling

De energiebeoordeling wordt uitgevoerd op basis van ISO 50001 en is opgebouwd uit:

- een analyse van het huidige en historische energieverbruik;
- een gedetailleerde analyse ter identificatie van de faciliteiten, apparaten of processen die een significante invloed op het energieverbruik hebben en;
- een analyse van de prioriteiten t.a.v. kansen voor verbetering van de energieprestatie.

3.1 Verbruikers met significante invloed op energieverbruik

De volgende energiestromen blijken het meest significant te zijn (in volgorde van impact).

- **Elektriciteitsverbruik:**
De locaties Zutphen en Tiel van GMB BioEnergie zijn grootverbruikers als het gaat om elektriciteit. Door het grootschalig aanbrengen van zonnepanelen neemt de inkoop van elektriciteit voor deze locaties naar verhouding af. Ook op andere locaties, zoals IJhorst en Kampen, blijkt het toepassen van zonnepanelen een positief effect te hebben op het verminderen van het elektriciteitsverbruik.
- **Brandstofverbruik goederenvervoer algemeen en machines:**
Na elektriciteit is het materieel de meest significante gebruikersgroep binnen GMB (met name vrachtwagens, kranen, shovels en bulldozers).
- **Brandstofverbruik zakelijk autovervoer:**
Er zijn geen grote verschillen tussen de clusters aan te wijzen. Als de omvang van de bedrijfsonderdelen wordt meegewogen dan is er geen duidelijke significante gebruiker aan te wijzen. De clusters Civiel en Services lijken naar verhouding iets meer brandstof te verbruiken dan de overige clusters.
- **Gasverbruik:**
Uit de CO₂ overzichten blijkt dat momenteel de kantoorpanden van IJhorst en Opeusden de meest significante verbruikers van gas zijn.

3.2 Maatregelen en kansen voor CO₂-reductie

Het nemen van energie verlagende maatregelen dragen bij aan het behalen van de CO₂-doelstellingen. Hieronder staan de maatregelen die getroffen zijn en de maatregelen die kansen bieden.

Maatregelen

- **Brandstofverbruik goederenvervoer algemeen en machines:**
Doelstelling is "in 2030 werken wij 100% fossielvrij". Maatregelen om dit in te vullen zijn bijvoorbeeld de aanschaf van een volledig elektrische rupsgraafmachine. Verder gaat het om investeringen in biogas en waterstof aggregaten en (waar nodig) in hybride aandrijvingstechnieken voor bulldozers en kranen. Elk cluster heeft zijn investeringsagenda tot 2030 beoordeeld op de groei in fossielvrije aandrijvingen en stuurt op het behalen van de 2030 doelstelling.
- **Elektriciteitsverbruik:**
Door de inkoop van groene elektriciteit met label 'EU Wind' af te bouwen en te vervangen door 'NL Wind' wordt de footprint gunstiger. Verder draagt het bijplaatsen van zonnepanelen bij aan het verminderen van de inkoop van elektriciteit. Het aandeel van zelf opgewekte elektriciteit aan ons totale elektriciteitsverbruik bedroeg het eerste halfjaar ongeveer 14% (0,8 miljoen kWh). Daarnaast werd nog eens opgewekte elektriciteit terug geleverd aan het net, wat bijna 25% (1,4 miljoen kWh) van ons elektriciteitsverbruik vertegenwoordigde.
- **Brandstofverbruik zakelijk autovervoer:**
Vanaf 2024 worden, vanaf leasecategorie 4, alle nieuw te leasen auto's tot 50.000 km/jaar als elektrisch aangedreven personenauto's uitgevoerd. Sinds eind 2022 rijden er 58 fossielvrije personenauto's (57 elektrisch aangedreven lease-auto's en 1 waterstof aangedreven auto). Dat zijn er 15 meer dan aan het eind van het jaar daarvoor.

- Gasverbruik:
Reductie gasverbruik kantoorpand Kampen door renovatie. In 2022 is de gasmeter voor Kampen definitief verwijderd. Door de verhuizing van vestiging Zoetermeer naar Berkel en Rodenrijs is een fossielvrij gebouw betrokken. Ook de nieuwbouwplannen voor Opheusden en IJhorst zullen fossielvrije gebouwen tot gevolg hebben.

Kansen

- Brandstofverbruik goederenvervoer algemeen en machines:
Het schoonste materieel op het moment van inkoop wordt gekocht en GMB zet zich in voor de overgang naar elektrisch materieel. Hierbij past het initiatief van GMB samen met Heijmans en De Vries & van de Wiel om in 2026 te beschikken over emissieloos bouw materieel (zie www.Emissieloosnetwerkinfra.nl), ofwel: ENI. In 2021 is tevens een DKTI innovatie subsidie toegekend voor de ontwikkeling van een rupsgraafmachine op waterstof. GMB maakt deel uit van deze DKTI innovatie groep. Overigens bleek een rupskraan op waterstof niet haalbaar. Inmiddels loopt binnen dezelfde subsidie de ontwikkeling van energieopwekking op de bouwplaats met waterstof als bron. Verder zijn er kansen het brandstofverbruik bij GMB BioEnergie te reduceren door tunnels middels loopbanden te vullen in plaats van met shovels.
- Elektriciteitsverbruik:
Procesoptimalisaties binnen GMB BioEnergie (de grootste elektriciteitsverbruiker binnen GMB)
- Brandstofverbruik zakelijk autovervoer:
Reductie brandstofverbruik scope 3 door bijvoorbeeld thuiswerken te stimuleren. Hoewel na de corona pandemie medewerkers weer vaker naar kantoor op bouwplaats gaan, werken meer mensen (deels) vanuit huis dan voor die pandemie.
- Gasverbruik:
Verduurzaming van de kantoorpanden. In 2019 is de samenwerking aangegaan met Energie Samen Rivierenland (ESR) die voor elke GMB locatie een energiescan heeft uitgevoerd. Bij de nieuwbouwlocaties voor de vestigingen Berkel en Rodenrijs, IJhorst en Opheusden komen naar verwachting geen aansluitingen op het aardgasnet.
- Algemeen verbruik projecten:
Beter monitoren van energiebehoefte op de bouwplaats ten einde optimalisaties mogelijk te maken. Daarbij hoort het aangaan van de dialoog met de opdrachtgever en het inzetten van energie-efficiëntere keetunits. Ook is de opwek van energie op de bouwplaatsen opgevoerd. Daarvoor worden verschillende technieken ingezet: zonnepanelen, mobiele windmolen en biogas aggregaten.

SKAO Maatregellijst

In de SKAO Maatregellijst van GMB staat aangegeven welke acties (die al geïmporteerd stonden in de Maatregellijst van SKAO) inmiddels door GMB worden uitgevoerd en welke acties kansen bieden. Hiervoor wordt verwezen naar bijlage I.

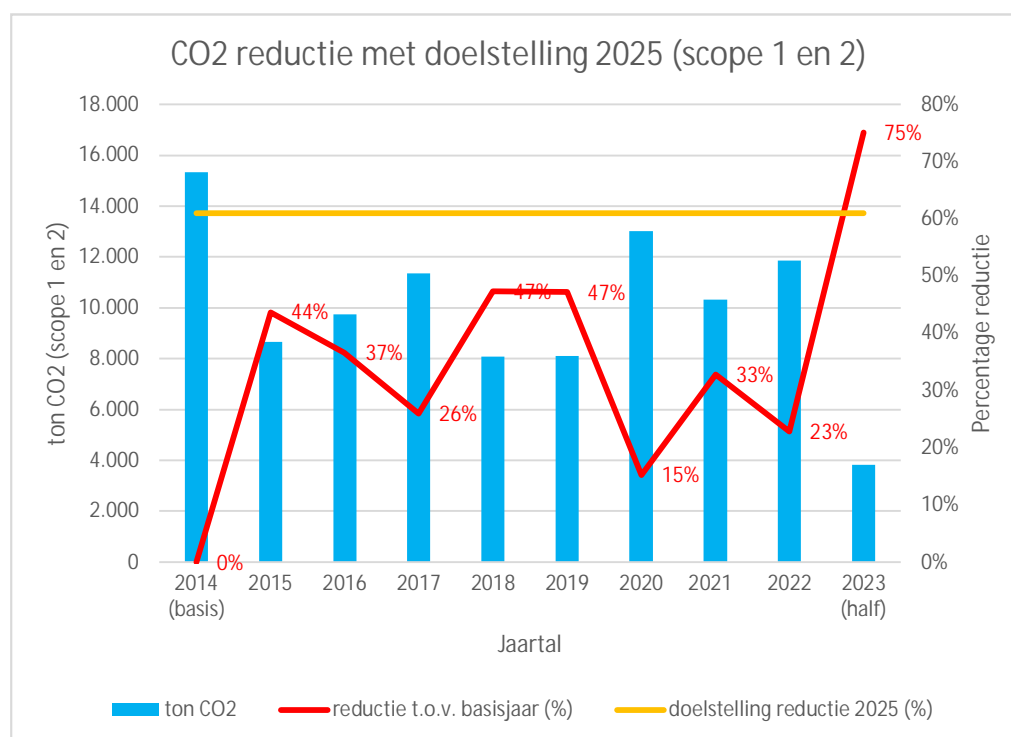
4 Reductiedoelstellingen en voortgang

Hieronder volgt een beschouwing van de gerealiseerde reducties inclusief een vergelijking met de gestelde doelen.

4.1 Hoofddoelstelling voor 2025

Hoofddoelstelling: voor scope 1 en 2 aansturen op het terugbrengen van de uitstoot aan CO₂ in 2025 met 61% ten opzichte van het basisjaar 2014 (15.400 ton) naar een niveau van 6.000 ton². Onderstaande grafiek legt een koppeling met deze doelstelling voor 2025. Daarbij gaat het om de absolute reductie van GMB, ongeacht de ontwikkeling van de omzet.

- Omschrijving
Een reductie van 61% voor scope 1 en 2 komt neer op een absolute uitstoot van 6.000 ton in 2025.
- Voortgang
De grafiek laat voor het eerste halfjaar een reductie zien van bijna 75%. De prognose voor het gehele jaar komt uit op een emissie van ongeveer 7.640 ton. Dat komt neer op een geprognosticeerde reductie van bijna 53% ten opzichte van 2014. Dit ligt nog ruim achter op de doelstelling. Hiervoor geldt de inkoop van een gedeelte aan grijze stroom als een belangrijke oorzaak, zoals staat beschreven in hoofdstuk twee.

4.2 Reductiedoelstellingen 2023

Er zijn vier doelstellingen geformuleerd voor het kalenderjaar 2023. Voor scope 1 en 2 betreft het elk een doelstelling. Scope 3 kent een tweetal doelen. De voortgang staat hieronder puntsgewijs beschreven.

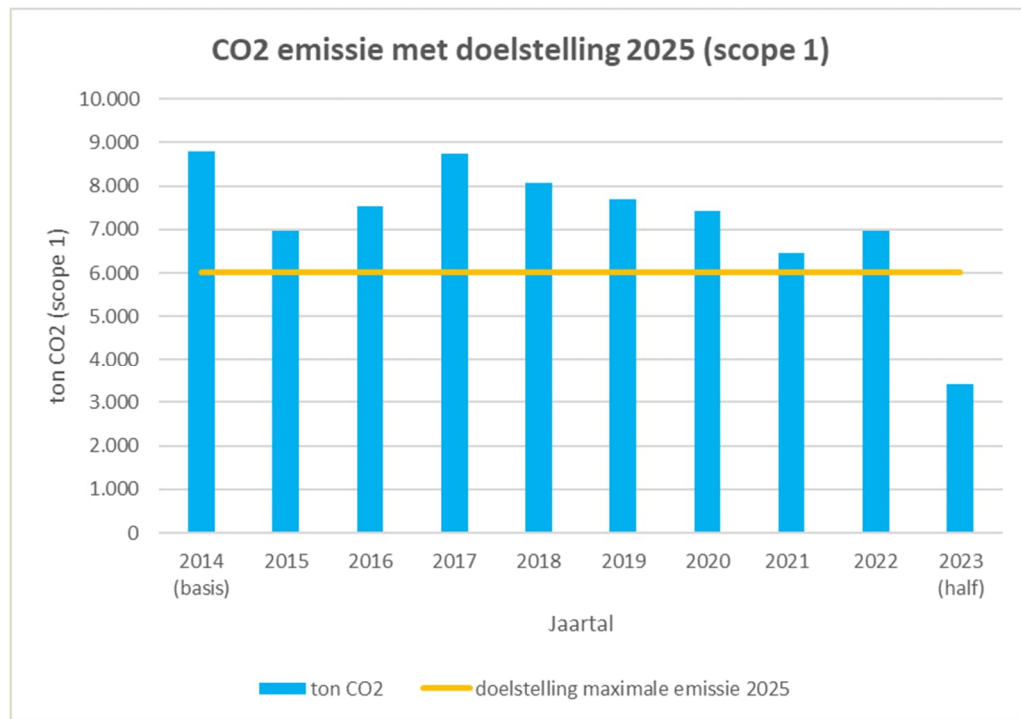
Scope 1 (directe emissies)

Doelstelling 1.1: maximaal 6.662 ton CO₂ uitstoot (GMB-breed).

- Omschrijving
De absolute emissie in 2023 bedraagt voor scope 1 maximaal 6.662 ton CO₂.

² Daarnaast hanteert GMB vanuit andere rapportage verplichtingen 2020 ook als een peiljaar, waarbij een reductie van 55% (13.000 ton in 2020 en 6.000 ton in 2025) het doel is.

- **Voortgang**
Met een emissie van circa 3.415 ton CO₂ in het eerste halfjaar komt rekenkundig gezien, de jaaremisse uit op 6.830 ton. Dit ligt iets hoger dan het bovengenoemde tussendoel van 6.662 dat daarmee mogelijk niet gerealiseerd gaat worden. De grafiek hieronder geeft de emissie onder scope weer ten opzichte van de doelstelling 2025.
- **Actie**
Gelet op de trend van de afgelopen vijf jaar lijkt het einddoel voor 2025 nog steeds haalbaar. Door de groei in omzet en het aantal medewerkers zal extra inspanning nodig zijn om de absolute emissie verder omlaag te brengen. Op korte termijn is er geen aanvullende actie nodig, behoudens scherp zijn op de investeringsagenda en het verminderen van het aantal leaseauto's met brandstofmotor.

Scope 2 (indirecte emissies)

Doelstelling 2.1: maximaal 59 ton CO₂ uitstoot (GMB-breed).

- **Omschrijving**
De absolute emissie in 2023 bedraagt voor scope 2 maximaal 59 ton CO₂.
- **Voortgang**
De wijziging van inkoop van GVO's Europese wind naar GVO's Nederlandse wind per 1 januari 2023 leidt tot een sterke daling van de emissie. Deze komt halverwege het jaar uit op net iets meer dan 400 ton. De belangrijkste bijdrage komt door gedeeltelijke inkoop van grijze stroom in het eerste kwartaal van dit jaar. Daarmee zal de doelstelling niet meer gehaald kunnen worden. Opmerking: indien met terugwerkende kracht het omzetten van contract voor grijze stroom naar groene stroom mogelijk was geweest, was het doel wel haalbaar. Deze opmerking is overigens meegenomen bij het formuleren van de doelstelling in de directiebeoordeling van 2022.
- **Actie**
Per 1 april 2023 is de inkoop van grijze stroom omgezet in groene stroom met GVO's Nederlandse wind. Daarmee staat GMB voor scope 2 wel gesteld voor de toekomst.

Scope 3 (overige indirecte emissies)

Doelstelling 3.1: afzet ammoniumsulfaat

- Omschrijving
Bij BioEnergie in Zutphen is een installatie in werking waarbij ammoniumsulfaat wordt gewonnen. Door afzet van ammoniumsulfaat als vervanger van kunstmest, wordt jaarlijks elders 1.300 ton CO₂ vermeden³
- Voortgang
In het eerste halfjaar heeft door afzet van ammoniumsulfaat, een reductie van bijna 750 ton CO₂ plaatsgevonden. Bij gelijkblijvende omstandigheden komt dit voor het gehele jaar 2023 rekenkundig uit op 1.500 ton en komt daarmee 200 ton boven de doelstelling. Opmerking: afzet van ammoniumsulfaat verloopt niet geleidelijk maar schommelt door de seizoenen heen omdat het door boeren als vervanging voor kunstmest wordt gebruikt op het moment dat velden bemest worden. Omdat de meest betrouwbare data voor zwavelzuur de *inkoop* weergeven en de cijfers voor ammoniumsulfaat de *verkoop*, zijn de schommelingen in voorraad niet te zien in deze cijfers. Dat maakt het goed voorspellen van jaarafzet enigszins onzeker.
- Actie
Geen specifieke actie nodig.

Doelstelling 3.2: RWZI (project RWZI Utrecht)

- Omschrijving
Voor RWZI Utrecht een jaarlijkse reductie van 166 ton CO₂ ten opzichte van de referentie-installatie.
- Voortgang
Voor RWZI Utrecht ging de nieuwe Nereda installatie vanaf april 2019 in werking. Deze installatie leidt tot minder stroomverbruik dan in de oude situatie daarvoor. In de eerste helft van 2023 bedroeg de reductie ongeveer 1.335 ton CO₂. Bij gelijkblijvende omstandigheden komt dit over een heel jaar rekenkundig uit op 2.670 ton. Dit is significant hoger dan de doelstelling. De oorzaak hiervoor ligt voor een belangrijk deel in de grootte van de RWZI Utrecht (430.000 i.e. in plaats van de 60.000 i.e. uit de ketenanalyse).
- Actie
Deze doelstelling kan de komende jaren nog gevolgd worden.

4.3 Overige doelstellingen

Naast de in de voorgaande paragrafen behandelde doelstellingen, heeft GMB in de directiebeoordeling van het voorgaande jaar geen aanvullende doelen gesteld. Zie ook hoofdstuk zes.

³ Met als uitgangspunt dat daarbij in de ketenanalyse de footprint van zwavelzuur als correctie is meegenomen.

5 Initiatieven en participaties

Dit hoofdstuk geeft een niet uitputtend overzicht van initiatieven en participaties die te relateren zijn aan CO₂. Het overzicht bestaat uit een drietal invalshoeken zoals hieronder in de opsommingen is weergegeven.

- Vaktijdschriften, platforms, nieuwsbrieven en vakgroepen:
 - Nieuwsbrief Platform Groene Zaken Uitgelicht,
 - Cobouw, Waterforum, H2O, Bouwmachines
 - Nieuwsbrief GreenDeals (Agentschap),
 - Lid van CO₂-Prestatieladder SKAO.
 - Lid van <http://www.duurzameleverancier.nl>.
 - Aangesloten bij branchevereniging Bouwend Nederland.
 - Deelname vakgroep KOMAT (Kontaktgroep Materieel van Bouwend Nederland).
 - Deelname in o.a.: vakgroep POV Piping, vakgroep POV Macrostabieliteit, Platform VORK (STOWA), Slibsymposium (STOWA), expertgroep rond het thema 'optimalisaties grond en klei' (Rijkswaterstaat), Klankbordbijeenkomsten Duurzame Leverancier.
 - Bezoeken van seminars CO₂-Prestatieladder.
- Keteninitiatieven en participaties:
 - Oprichting van keteninitiatief ENI om emissieloos te kunnen werken in 2026: <http://www.emissieloosnetwerkinfra.nl>.
 - Liner voor vervangen van drinkwater-, gas-, en drukrioolleidingen (GMB Leidingtechnieken i.s.m. SAERTEX multiCom GmbH en KIWA).
 - Certificaathouder bij Vattenfall voor het afnemen van duurzame energie uit Nederlandse wind.
 - Optimaliseren van zuiveringsprocessen:
 - RWZI Venlo (Biogas);
 - Utrecht (Nereda technologie);
 - RWZI Tiel (samen met Waterschap Rivierenland).
 - Innovaties die energie en materiaal besparen in de dijkenbouw: Dijkdeuvel
 - Hergebruik van primaire en secundaire stoffen voor damwanden en stelconplaten.
 - Optimalisatie van het scheiden van reststoffen uit afvalstoffen (GMB BioEnergie).
 - Deelname in Ketenconvenant Beton Bewust. Vanwege de transitie naar CSC is deze buiten de scope van GMB gekomen.
 - GMB verstuurt gebruikte goederen naar een ontwikkelingsproject in Ghana (zoals pomp en waterpastaestel).
 - Resthout van linerkisten gaat naar een meubelmaker in regio Kampen (vanuit Kampen) en naar een sociale werkplaats in Haarlem (vanuit Berkel en Rodenrijs), start naar verwachting in 2024.
 - Kiemt: <http://www.kiemt.nl/netwerk/>
 - Initiatief voor GMB Bank waarbij vraag en aanbod van herbruikbare materialen bij elkaar komen (klinkers, granulaat, grond e.d.). Tevens zijn wij lid bij DuSpot met eenzelfde doelstelling als met de GMB Bank, maar dan ook met externe partijen.
 - GMB is een partnerschap aangegaan met CircoSpin om WTB onderdelen (met name pompen) een tweede leven te geven.
 - GMB heeft overeenkomsten met JC Electronics en Unis Groep voor het recycling van Elektrische apparaten en installaties.
 - Launching customer in een biogas-aggregaat ontwikkeling in samenwerking met o.a. waterschap Vallei en Veluwe (hedendaags: PowerCrumbs).
- Kansen:
 - Deelname aan Cleantech Center (Oost-) Nederland.

6 Directiebeoordeling

De directiebeoordeling vindt plaats in de nog op te stellen jaarrapportage over 2023. In de directiebeoordeling van het voorgaande jaar zijn ten aanzien van CO₂ vanuit het thema “pak rol in energie transitie” en het doel “investeer in emissieloos materieel” de volgende nieuwe doelen aangegeven.

- Aansluiten op hoofddoel van CO₂-prestatieladder: voor scope 1 en 2 aansturen op het terugbrengen van de uitstoot aan CO₂ in 2025 met 61% ten opzichte van het basisjaar 2014 (15.400 ton) naar een niveau van 6.000 ton. Verder is het maximaliseren van de eigen productiecapaciteit aan elektriciteit meegenomen, maar dat heeft geen invloed op de prestatieladder. Uitgesplitst naar scope 1 en 2 geeft dit voor 2025:
 - scope 1 → maximaal 6.000 ton CO₂ uitstoot (GMB-breed);
 - scope 2 → reductie uitstoot met 99%.
- Voor 2023 gelden de volgende tussendoelen:
 - scope 1 → maximaal 6.662 ton CO₂ uitstoot (GMB-breed);
 - scope 2 → maximaal 59 ton CO₂ uitstoot (GMB-breed)⁴;
 - scope 3 → RWZI Utrecht, vermijden van 166 ton CO₂;
 - scope 3 → afzet ammoniumsulfaat, 1.300 ton CO₂ vermijden door GMB BioEnergie.

Reductiedoelstellingen 2023

Bovengenoemde reductiedoelstellingen staan uitgewerkt in hoofdstuk vier. De belangrijkste resultaten zijn als volgt.

- De maximale uitstoot in scope 1 over het gehele jaar, wordt mogelijk overschreden.
- Het realiseren van de maximale uitstoot in scope 2 zal niet gerealiseerd worden omdat het contract voor inkoop van grijze stroom niet met terugwerkende kracht omgezet kon worden in groene stroom. Met inachtneming van de disclaimer hierover bij de directiebeoordeling van 2022, wordt het doel wel gehaald.
- Het behalen van de doelstelling voor ammoniumsulfaat (scope 3) hangt af van de afzet in het restende deel van het jaar. Voor RWZI Utrecht wordt de doelstelling zeker gerealiseerd.

Overige doelstellingen 2023

Daarnaast heeft GMB in de directiebeoordeling van het voorgaande jaar geen aanvullende doelen gesteld die een relatie hebben met de CO₂-prestatieladder.

⁴ Dit tussendoel wordt alleen gehaald als het huidige inkoopcontract van de stroomleverancier voor geheel 2023, omgezet kan worden in GvO's NL-Wind evenals het met terugwerkende kracht omzetten van het contract voor inkoop van grijze stroom.

Bijlage I: SKAO – maatregelenlijst (uitgebreid)